

Glasilo Slovenske Krajine

NOVINE

Prihaja vsako nedeljo.

Cena Novin na celo leto je: doma 20., v Ameriko 80 Din. Cena Marijnoga Lista na celo leto je: doma 10 Din., v Ameriko 50 Din. Novine prihajajo vsaki teden, M. List vsaki mesec. Naročniki M. Lista dobijo kalendar brezplačno, naročniki Novin pa za polovično ceno, letos za 5 Din. Rokopisi se ne dajo nazaj. Rokopise i naročnino pošiljajte na uredništvo ali opravištvu Novin v Črensovce, Prekm.

„Vredništvo i opravištvu Novin je v Črensovcih, Prekmurje*.

Vrednik Klekl Jožef, vp. plebanoš v Črensovcih.

Oglasi, (inserati) se tudi sprejmajo. Cena ednoga kvadratnoga centimetra za ednok en dinar za večkrat popust. Cena malih oglasov je do dvajset reči 5 Din., više od vsake reči pol dinara. Med tekstem je cena oglasov cm² dva dinara v „Poslanom“ tri dinare. Ki naroči 1/4, 1/2 ali celo stran, dobi 25% popusta za edno objavo, za večkratno več. Takso za vse oglase plača opravištvu „NOVIN“.

Kak sodi Hartner od nas Prekmurcov?

V 1. št. svojega kričečega, hujskajočega i lažljivoga „Szabadsága“ piše Hartner: „naše prekmursko ljudstvo je v dobri veri hitro verno ljudstvo, zato je pa vseli vkanijo. Vodilni možje naravnost računajo na politično nepoštenost i neznanost prekmurskoga ljudstva, na to zidajo vse i so tak predrzni, se tak varne čutijo, ka so pripravni istino na najgrši način preobračati, pokvariti, ve de njim prej prekmursko ljudstvo tak vervalo, ne de skoz sita vidilo i vse de v redi.“ Z temi rečmi Hartner sveto istino piše od sebe. On je „voditeo“ ljudstva, oponaša se najprej tak, piše njemi novine, dava njemi tanače, naj samo tisto verje, ka on piše, deli njemi melo, žaga njemi ploje, pred volitvami brezplačno ali falej, — po volitvah, tih žalostnih volitvah pa moremo vse drago plačati, — posojtje njemi, hajdino za interese bere v kilaj, troši njemi drva, zida njemi, slovenskomi ljudstvi vogrske šole i pri tom služi velike dobičke, gda narodi jemlje njegovo materno reč, piše neistine, napada tiste, ki delajo za narod, hujska med rendami proti državi, proti oblasti, blati vse, ka ne nosi na grod njegovoga političnoga mlina, iz dna srca pa sovraži posebno Radičovo stranko, ar je računao na njene glase pa preračunao na našo krščansko, ar ga je ne štela za kandidata sprejeti. To je „voditeo“ prekmurskoga ljudstva. Ka od sebe pošteno istino piše z gornjimi rečmi v 1. št. svojega „Szabadsága“, verjemo vsi z zadovoljstvom. Odbijemo pa odločno vsi Prekmurci njegovo gornjo grdo trditev od nas, od prekmurskoga ljudstva. Mi si vö prosimo, ka bi en Hartner tak sodo naš narod. Ka smo ne takši, kak on trdi, je dokaz, ka smo njemi pri zadnjih volitvah ne vervali, ne smo zato lahko verni i v „dobroj veri“, v bodoče njemi eše menje bomo vervali.

Prekmurci.

Govor nar. poslanca, g. Jožefa Klekl, dec. 5. na 7. seji narodne skupščine od sekvestriranih veleposestev v Prekmurji.

S tem, da je g. minister privolo, da grofica Marija Zichy ne bo zahtevala povrnitve odškodnine, je po mojem osvedočenju včinjena dvojna falanga. Najprej je s tem priznao, da 1) naši državni uradniki ž njegovim znanjom delajo krivice, falinge i škode, to je, da verno ne spunjavajo svojih dužnosti i 2) pri vsom tom se ti uradniki za te včinjene krivice i napake ne kaštigajo. S tem ministrstvo samo rekši odobrava takše postopanje. Za to imanje grofice Marije Zichy se je včasi, kda je bila nad njim odpravljena sekvestracija, začnolo zahtevati, ne samo nad maximum, nego

— (več zemlje nazaj kak zakon dovoli. Vr.) celo hipermaximum, — i našim najboljšim ljudem se je odvzela zemlja, štero so meli dozdej z arende. Naši kraji so, lejko povem, v celoj državi najbole gosto naseljeni. Pri nas na priliko v 10 letaj, da omenim samo edno, to je našo faro, štera ma približno 4000 dūš, znaša naraščaj prebivalstva 1300 dūš i samo najvejši kmetje majo v D. Prekmurji komaj 20 plūgov zemle, večina pa samo 1, 2, do 5 plūgov; i itak se je tem malim ljudem, šterih družine štejo 8 do 10 kotrig, tem malim ljudem pravim, se je vkraj vzela zemlja, štero so meli do zdaj z arende i oddala veleposestnikom kak hipernadmaximum. Pod kakšimi pogoji, ne vem; znam pa to, da prihajajo od vseh strani pritožbe i da so se pritožbe poslale tudi na ministrstvo. Komisija za komisijov prihaja i vznemirja naš narod. I godilo se je celo, da je bila pognojena zemlja, štero so meli že več let z arende ljudje v občini Dokležovje, odvezeta našim sirotam, našim prekmurskim dobrovolcom, ednomi celo, ki je prišeo od Soluna v Prekmurje do naše severne meje. Sirmaško prebivalstvo bi pa moglo iti — ar nega poti — edno vöro daleč obdelavat njemi nakazano nepogojeno zemlo na veleposestvo grofice Saint Julien v Rakičani. Samo zato, da je grofica Marija Zichy dobila svoj hipermaximum, je bila odvezeta zemlja našim sirotam, ki je majo itak premalo. (Ivan Vesenjāk: Tak branijo naše dobrovolce, naše državlane. Živelo ukinjenje sekvestrov! Franjo Žebot govorniki: Počakaj, da pride gospod minister nazaj! G. ministra nega tū, da bi Te čūo!)

(Tak se čūje, ka veleposestvo grofice Marije Zichy da Dokležancom pot napraviti, zemljo v Müzgi pognojiti i dvakrat teliko njim dati tū, kak njim je doma odvezeto, gde bi veleposestvo rado napravilo semenogojišče. Če je to istina i či je zemlja v Müzgi tudi za pov, te Dokležanci nikaj ne zgūbijo, če privolijo v spremembo. Vr.)

NEDELA.

IV. po Treh Kraljih. Evang. sv. Mataja VIII. 23—27. Vihér na morji. Jezuš mirno spi v ladjici i kara vučeničke, zakaj se bojijo pri njem. Karaj tudi ti greh, dužnost ljubezni do bližnjega ti to predpiše, a karanje naj ti bō ljubeznipuno, krotko.

Ljubézen do bližnjega.*)

Na Gorenskōm, tam bliži Bleda, kde je mati narava zbrala vkūp telko kinčov lepote, kak da je štela pripraviti zdavanski dar zarōčnici, domovini našoj, je živō jako pa jako pobožen plebanoš. Zavolo starosti je več ne mogeo predgati. Zato so ga šteli vpokojiti. Zavzeo se je pa za njega njegov prijateo i je pravo: Pūstite ga! On predga s svojim zgledom bole, kak bi mogeo z rečjov . . . Pa ne samo dūhovnik, tudi drūgi lahko predga z dobrim zgledom. O, kelko dūš bi znabiti lahko rešili, či bi davali zgled krščanskoga življenja! Od vas, stariši, ne

*) Predga dr. M. Opeke stolnoga kanonika v Ljubljani. Izdala tiskarna Ničman v Ljubljani.

govorim: vam trikrat jaj, či ne svetite svojoj deco z nevgasnjenim posvetom dobroga zgleda. Tudi vam jaj, vzgojitelje, či svojim vučeničkom ž njov ne svetite. Tudi vam jaj, verti i vertinje, či svojih hlapcov i dekeo z zgledom ne včite. Vi vsi ste to dužni ne samo po lūbezni, nego tudi po pravičnosti . . . Toda tak bi lahko, ve žene vse, z lepim zgledom kazale drūga drūgoj pravo pot v vsem, ka zahteva krščanska čast žene! I ve mladenke, kak bi lahko z lepim zgledom včile drūga drūgo zaničavati tiste grešne posvetnosti, vse tiste razvūzdane mode, vse tiste veselice i razveselavanja, štera samo kradnejo Bogi čast, žepom peneze i srcam nedužnosti! I vi možje, kak bi lahko z dobrim zgledom batrivilo drūg drūgoga k krščanskoj zavesti, k verskoj vernosti i k pogostomi prejemanji svestev, k batrivosti i odločnosti za katoličansko stvar! I vi mladenci, kak bi lahko rešavali eden ovoga, či bi e ten drūgomi sijali z zgledom delavnosti, zdržnosti, čistosti, globoke vere! . . .

Lehko bi, lahko bi mi vsi . . . I či bi lahko, zakaj ne včimo? Eli ne zapovedava toga zapoved lūbezni? — A praviš: Jaz tudi s svojim zgledom nemam prilike vplivati Eli pa: Vej ne pomaga nikaj — ne reč, ne zgled. — Dvojim, da bi bilo vse tak; pa pravimo, da vse tak. Te maš pa šče edno, ne pretežko, šče edno, jako uspešno sredstvo, da pomagaš bližnjemi v njegovij dūševnij stiskaj; maš mogočno, svet odrešūjočo, nebesa dosegujočo silo — molitev! Dragi! molitve nam je Bog ne dao samo zato, da ž njov zveličamo sebe, nego, da ž njov pomagamo zveličati se drūgim.

Glasl.

Slovenska Krajina.

Shod zavūpnikov kmečke zveze se je vršo 13. jan. v Črensovcih. Punoštevilno so se ga vdeležili naši zavūpniki iz Dolnjega Prekmurja, zastopano je pa bilo tudi Gornje i poslali so svojega zastopnika eše naši bratje evangeličanci. Od političnoga položaja je poročao narodni poslanec g. Klekl Jožef. Zavūpniki so ednoglasno pritrdjavali izvajanji narodnoga poslanca i obsodili radikalno politiko, štera nam je te strašne terhe na šinjek obesila i ž njov vred glasno obsodila lažljive liste, šteri grde laži trosijo okoli od naše stranke. Glasno je obsodilo zastopništvo naše stranke tiste nespametne ljudi, ki za lastne dobičke podpirajo radikalno stranko, štera nam je povekšala dačo na obrt za 30%, od zemlje na šestkrat teliko, nam zglasala kuluk, vojaške terhe, podignola monopolne i drūge takse, pač obteršila maloga človeka, zagovorila pa kapitalizem. Tem ljudem, ki tiste podpirajo i k tistim idejo, šteri je derejo, zaistino niti Bog ne more pomagati, tej so spodobni k mūham, štere v oslepljenosti proti svetlosti letijo poželivši kaj za jesti, a zgorijo vu plamni. Govornik je nadale med splošnim odobrenjom naglašūvao, ka po navuki Kristušovom povsod moremo biti celi krščenički ne samo v cerkvi, nego tudi pri deli, pri jeli i tudi v politiki. Ar politika je deroča vōda, štera nam šče vzeti kda verske, kda stanovske, kda drūge pravice i je tudi vzeme, če se ne branimo, kak nam žalosten gled francuške cerkve kaže, gde je slaba politika vzela katoličancom farofe, cerkve, šole, vso imanje, ka od tistoga farofa, od tiste cerkve morajo plačati arendo, ka so z lastnimi penezi podignoli. Zakaj? Ar so nej odebirali med strankami, so ne bili krščenički tudi v politiki. Ka vala Kristuša v cerkvi moliti, zvūnaj nje pa dovoliti, ka ga drūgi jezeri zavrzijo i njemi vzemejo čast i dūše v šoli, familiji i javnom življenji.

Beltinci. — Dneva 24. decembra pr. 1. (sv. den) so mele držine iz marofov Beltinci Konjščak, Nemščak Renovice i Melinci velepos. grofice Marije Zichy posebno pa njih

radikalni minister. To je krivica. Proti toj so se g. poslanec Klekl borili tudi v parlamentu. I ka je dozdej ostala Madjarom zemlja, se v velkoj meri ma zahvaliti ravnotomi poslanci, ki so celi čas svojega poslanstva zagovarjali to pravico vogrskih sirot. Pravimo, „Szabadság“ ma prav, kda zagovarja te, madjarske sirote, a nesmo pa zadovoljni z glasom zagovora. Te glas je hujskarija. Ton naj bo dostojen i pravičen. Te članek je pisan s takšimi izrazi, ka ki ne pozna razmer, bi mogo misliti, ka tu Madjare žive derejo. Pa ne je tak. Nikak ne odgovorja istini, ka trdi Hartnerov list: „Vogrška reč pomeni zaroto; vogrška pesem je na maščevanje idoliših „prebujenih“ Madjarov revolucionarna koračnica; vogrška molitev je bogokletev (mi podčrtali) . . . zakaj je tak suprotivna vogrška reč, šteta nikdar nikaj slaboga ne prinesla i tudi ne bo.“ — Ce to ne hujskarija, potem ne vemo, ka je. Gde se zabranju je vogrška predga, vogrška molitev? Ne majo lahko Madjari pri nas svojih vogrskih šol? Ne rabijo morebiti svojega jez ka popolnema prosto v cerkvi? V Soboti po pravici ne Madjarov, Slovencom se predga madjarski. V Dobrovniku, v D. Lendavi na jezero Slovencev nema niedne slovenske predge. Pri Sv. Bedeniki petdeset Madjarov ma vsako tretjo nedelo vogrsko božo službo, v D. Lendavi tri jezero Slovencev celo leto niedne ne. To tu v Jugoslaviji, da od naših bratov Slovencev na Vogrskem niti ne gučimo. Tej siromacije nemajo niedne slovenske šole, niednoga slovenskoga lista, niedne slovenske pravice pri uradah. Vüpaio bi tam eden slovenski list na vse grlo kričati kak „Szabadság“ kriči, že davno bi sedo njegov urednik v egerseškom tabori i mirao od glada i mantranja nesmiljenih pazitelov. — Naj Hartner zagovarja Madjare, zagovarjamo tudi mi njihove pravice, ali gda to dela, naj ne hujska i naj ne greši proti pravici, naj vzeme v pamet tudi krivice, štete se slovenskoj reči go-dijo na to i ono stran meje. I to je on tem bole dužen včiniti, ar svoje teške milijone ma Slovencom zahvaliti.

„M. Krajina“ i kuluk. V 3. št. piše té prle demokrati, zdaj radikalni list, se zna, oboje za „dobro plačo“ — ka poslanci naše stranke z kulukom hujšijo ljudstvo. Šteri poslanec to dela? Jeli nieden ne. Lepo popišejo ali razložijo zakon, kak se te glasi, ga obsodijo, gde je obsojenja vreden i povejo njegove olejšave, štete so oni spravili. Gde je tu „drasčenje?“ Vekše sramote si radikalna stranka ne mogla na glavo sipati, kak ravno z glasanjem kuluka. To ljudstvo vidi, to ljudstvo obsodi i neide k radikalom. To boli radikalni list, ka je roj brez vojske. Zato se zaletava v našo stranko. A mi se toga zaletavanja ne bojimo, ar se pravica nema časa bojati. — Radikalni so sami prišli k našoj i Radičovej pa muslimanskoj stranki v Zagreb se pogajati. Mi nesmo je zvali. Oni so prišli, mi smo je prijeli kak poštene ljudi i smo ne drugo zahtevali od njih, kak naj po pravici ravnajo orsag i se dale pogajajo z nami za autonomijo. Podpisali so to, držali neso svojo reč. More potom pošteni clovek več tem ljudem vervati? Jeli ka ne! — I naš narod njim tudi ne verje zvün par kšefiarov, ki pa iščejo ne radikalov, nego svoje dobičke. Gda „M. Krajina“ trdi, ka je naša stranka s tem, ka je zahtevala pravico v orsagi za autonomijo, pripomogla k kuluki, odkriva tiste stare rogle, štete so prle vsikdar pehali v vsako poštenost. Mi ponosno i z mirnov dušnov vestjov lahko stopimo pred narod, ka smo njem obečali, za tisto smo tudi delali z cele moči, se borili do zadnje kaple krvi i takši ostanemo i nadale.

„Szabadság“ je doveč postao. Zaročnica gospodičina „Istina“ je vmrla taki po zaročenju. Zrok smrti je, ka so gostje ne šteli nikših darov pošiljati za bodoče gostüvanje. Zaročnico so sprevedli na velikih radikalnih kočijaj, štete so kúpili siromaški Madjari radikalom, gda so tej hodili njim zemljo prosit zaman. — Počiva v grobi „Szabadságova“ „Istina.“

Naša železnica se odpre letos 1. septembra. Tak je javo prometni minister pismeno narodnomi poslanci Jožefi Klekl na njuvo posredüvanje.

Na Martinišče je nabrao družban Vučko Ivan iz Sr. Bistrice na gostüvanju Törnara Andraša i Antolin Anę na Sr. Bistrici pri Antolin Ivanu 65 Din. 50 par. Te dar je tem več vreden, ar je gostüvanje, čeravno jako dobro, ali malo bilo. Hvale vredni so tudi goslarje, ka so svoj deo prepustili dobromi nameni, ar na drugi den jüfnice neso pobirali. Goslarje so bili domači dečki tamborašje. — Čakamo od velikih gostüvanj pač od vsakoga tudi en mali spomenek na „Martinišče.“ Vüpamo se, ka so se veseli svatje ne spozabili i se ne bodo z siromaške naše šolske mladine. Vse to je pa samo ponizna prošnja, ne zamerite nam.

Vmrla je v Črenšovcih vrla 17 let stara dekljčka Salaj Mihala, hči Kafa, v jetiki. Spreveda se je vdeležilo dosta ljudi, predvsem dekle pajdašice, štete so jo sprevedile na zadnjo pot. Naj počiva vu miri. Molimo za njo.

Bogojina. Najstarejša ženska naše fare je 22. januara zatrisnola oči i to Horvat Orša iz Bogojine. Živela je 98 let. Vsem prijatelom i znancom jo priporočamo v pobožno molitev.

Nabiranje na „Martinišče“ se razvija. Pole se prosijo i če bo boža vola, k vüzmli mo meli že celo Prekmurje vu tabori sv. Martina, ka njemi na čast postavimo v glavnom mestu naše lepe Slov. Krajine, v M. Soboti hišo za dijake z lepov prostornov kapelov. Prva ves, gde se je nabiranje organiziralo, so Žižki. Glavni nabirač je Žerdin Martin, trgovec; pomočnikov ma sedem. Prva žuma, štete so nabrali je 464 Din. 50 p. — V Črenšovcih se tudi lepo razvija organizacija. Glavni nabirateo je Ritlop Martin. Nabrao je 82 Din., njegov pomagač Čurič Martin pa 22 D. 75 D. Darüvali so nadale: Tkalec Kata G. Bistrica 10. Žemlič Franciška Žetinci 20, Franc Gomilšek pleb. od Sv. Benedikta 10, intereša prišlo od 1. 1920. i 1921.—36.44, od 1. 1923.—96.36. 1. 1922.—62.30, ceh z Tišine pa dao 156 dinarov. — Bog plačaj. O le naprej.

Ogenj. Jan. 28. je v Trnju zgoro rušt na hiši i štalaj pri Sobočan Martinu. Vsmilena srca priporočamo pomoči potrebnoga našega bližnjega.

Kraja. Kokoši so odnešene v Trnju pri Horvat Janoši i Marki, (Kovačov) i v Žižkih pri Škafar Ivani (Lipičov). Gda se zgrabijo že ednok kúrji tolvaje? Že je skrajni čas.

Pošta v Bogojini se odpre, če de zadosta prometa, zdaj en mesec v Dobrovniku za bogojansko bodočo pošto. Te odgovor so dobili na svojo vlogo g. narodni poslanec Klekl.

Vojaška godba v Dolnji Lendavi. V nedeljo se bo vršil v hotelu „Krona“ ob 8. uri zvečer simfonični koncert vđjaške godbe iz Ljubljane pod vodstvom kapelnika dr. Čerina. Znano je, do kake visoke umetniške stopnje je umel dr. Čerin dvigniti svojo vojaško godbo, s katero prireja v Ljubljani povsem vspele simfonične koncerte, o katerih prinašajo časopisi laskave ocene. Nihče, ki ima umevanje za umetnost muzike, ne bo zamudil redke prilike, da se udeleži tega koncerta s prvovrstnim razporedom.

Država.

Potres v Dalmaciji. Zadnje dni so meli v Dalmaciji celo vrsto manšij potresov. V Šibeniku so samo v ednom dnevi čutili sedem potresnij sünkov. Škode je ne bilo, samo v Zlarini je spadnola v cerkvi z velba marmornata plošča (tabla). Na dobro srečo je bila cerkev prazna.

V peči zgoro. V soboto popoldne je kórjač centralne kúrjave v belgrajskom gledališči Mikloš Matkič spadno v peč i zgoro.

Velki požar. Iz Apatina poročajo, da je pogorela parnožaga, last g. Amona. Škodo cenijo na 6 milijonov koron.

Znoro je v zapori celjskoga sodišča učiteljski pripravnik Stanko Šuler. Kda je paznik vstopo v njegovo celico, ga je vdaro v takšov močjov po glavi, da njemi je prebio teme. Šulera so z velkov težavov vkrotili i ga spravili v norišnico na Studenci pri Ljubljani.

Svet.

Papov dar gladüjočim v Nemčija. Papa je dovalo za gladajoče v Nemčiji 1,200 000 lir. poslao je zvün toga v Nemčijo 50.000 metrov platna i 50 hektolitrov olja za cerkvene potreščine.

Prvi ženski fiškališ v Austriji. Dne 16. januara je v Beči položila vküp s svojim bratom fiškališki izpit gospa dr. Marijina Beth rojena Weisl. To je prva fiškališica v Austriji.

Dve leti vladanja Pija XI. Listi slavijo ob drugoj letnici vladanja njegove zaslüge, štete je pridobo s prizadevanjom, da bi pomiro svet, s podpiranjem i drugim pripravami.

Dragoča v Franciji. Zadnje tjedne je začeo francoski frank jako naglo kapat. Posledica toga je, da cene naraščajo i tak nastoja dragoča. Ta je tak narasla, da je mela pred kratkim zveza strokovnij organizacij veliko zborovanje proti njoj.

Domača politika.

Osebne dohodnine ne plača odsehmao, ki ma pět jezero dinarov dohodkov. Na predlog naše stranke je to sprejeo finančni odbor. Valá pa to samo za Slovenijo i Dalmacijo. Naša stranka je zahtevala 20 jezero dinarov dohodkov, od šterih se ne bi plačala dohodnina, a radikalni v to neso šteli privoliti. Pa hvala Bogi, da je bar nekelko povišan eksis-

tenčni minimum. Prle je bio 2500 Din., zdaj ednok tak veliki. Páli se par siromaškejših familij reši dače na osebno dohodnino.

Naš poslanik v Rimi Milojevič je odpozvan domo. Te gospod je od potnikov, ki so k nam potüvali, zahtevao, ka so v cirilici mogli prošnja napisati, ar „Slovenije prej nega, nego obstoji samo srbski imperij.“

Odbore za razmējitev med Romunjov, za proučavanje zakonskoga predloga od poljedelske banke i polaganja vüčiteljskih izpitov začasnim vüčitelom, je zvolo parlament.

Pogodbo z Italijov je podpisao Pašič v Rimi. Ž njim je prišeo v Rim tudi minister dr. Ninčič.

Naj se v parlamentu hitro razpravlja od rapallske pogodbe, je predlagao dr. Korošec. Predlog so podpisali z muslimani vredešče demokrati. Radikalni so proti glasali i ga preglasali. Za nevole i krivice Slovencev i Horvatov se oni malo brigajo.

Gda sklenjava naša vlada pogodbo z Italijov? Radikalna srbska vlada se te pogodi z Italijov i te zroči toj horvaeko Reko za stalno, sama se pa zadovolji z Barošom i z pristanišcom z arende pod talijanskov pazkov — pravimo te se pogodi, gda je Italija 1. na cesto vrgla skoro vse horvačke i slovenske sodnike; 2) gda je slovenskim kapucinom, frančiškanom i drugim dühovnikom, svojim državljanom — zapovedala, ka moro svoje kloštre, svoje fare zapüstiti, i ka rojeni Talijani moro predgati Slovence, ki njihove materne reči niti ne razmijo; 3) gda je zaprla slovenske i horvačke ljudske šole; 4) gda je zaprla slovenske srednje šole; 5) gda je odstavila slovenske župane; 6) gda je razpüstila slovenska izobraževalna društva (čitalnice, orle, pevška društva itd.) — Slovenci i Horvatje samo še jokati smejo v Italiji i naša vlada za té naše trpine nema reči pri pogodbaj. Talijanom je dala pravice na zahtevu talijanske vlade, ki v našoj državi prebivajo, a na zahtevu Horvatov i Slovencev, da bi se zavzela za naše brate, ki so ostali v Italiji, radikalna vlada nema reči, ar nema srca. Ona do Slovencev i Horvatov pozna samo edno zahtevu: plačaj!

Radičova stranka je od Radiča dobila dovoljenje, ka sme iti v Belgrad. Je vüpanje, ka pride i te se vrže zdajšnja radikalna vlada.

Francozko posojilo v zneski 300 milijonov frankov je radikalna stranka zglasila. Naša stranka je proti glasala, ar nam mir trebe, ne pa orožje, boj, na koj je ta posoda od Francozov na drage intereše vzeta.

V Kmetijsko družbo je Pucelj—Hartnerova stranka teliko nerednosti i protizakonitosti spravila, ka jo notrašnji minister more dati preglednosti. Tak je sklenjeno na ministerskom sveti (tanači)

Svetovna politika.

Evropska politika, štete so Francozje precu zavozili, se začne počasi odmotovati. Zmaga delavske stranke pri angleških votitvaj je napravila, da so se dogodki hitro vršili. Na skrivno angleško komando so sklenole zvezo: taljanska država, na ednoj strani z našov, na drugoj strani s Španijov. Taljanje iščejo tudi zvezo z Rusijov. Pa tudi Francozje so sklenoli pogodbo s Čehoslovaki.

Angleško. Vlado je prevzela delavska stranka. Njeni voditeo Macdonald je ministerski predsednik. Politika se telko spremeni, da de skušala nova vlada popraviti verstveni položaj Evrope. Zato pa bo nova vlada Rusiji pa Nemškoj šla bole na roko. S tem ščejo rešiti glavno pitanje na Angleškom, to je dati delo milijonom brezposelnih delavcov. Delavska stranka ma tudi v svojem programu, da bogatašje, grofje morajo dati deo svojega imanja na državo. Toga so se milijonarje zbojali, pa spravljajo svoje bogastvo v druge države. Delavska stranka nede toga včasi terjala, pač pa počasi, kak je to navada angleških politikov, ki delajo počasi, a razumno.

Prekmurski dijak.

Občni zbor društva „Dijaška kuhinja“ v Murski Soboti. V mesecu decembru l. l. se je vršil društveni občni zbor. Iz odborovega poročila je razvidno, da je imelo društvo od zadnjega občnega zbora, to je dne 22. dec. 1922. l. do 15. dec. 1923. l. dohodkov 29.706,66 Din, stroškov pa 26.397,84 Din. Na podporah se je razdelilo 1.733,80 Din. Za vezavo knjig se je izdalo 1.649 Din. Glavne izdatke pa je imelo društvo pri nabavi učnih knjig za dijake soboške gimnazije, in sicer 20.851,79 Din., od katerega zneska so dijaki plačali 10.977 Din., ostalo pa v znesku 9.974,79 Din. je moralo pokriti društvo. Lansko leto se je nabralo z nabiralnimi polami po vsem Prekmurju 4.498,75 Din., od tega v Murski Soboti sami 2.459,35 Din. Vsem, ki so šli društvu na roko in ga podpirali, izreka društvo svojo najlepšo zahvalo. Obenem pa prosi vse prijatelje učeče se mladine, da bi ga tudi nadalje podpirali. Knjige so se zelo podražile, zato še čakajo društvo velike nagode, katerim bo moglo biti le tedaj kos, če bo imelo zadosti dohodkov. Za odbor **Dr. M. Robič tč. tajnik.**

Zahvala. O Božičnih praznikih so se nabrali v korist in podporo prekmurske učeče se mladine sledeči zneski (v dinarjih): v Bakovcih 150,50, Beltincih 225, Dolnji Bistrici 63,50 Gornji Bistrici 94, Srednji Bistrici 33,50, Bogojni 231,75 in ena srebrna krona, Bodoncih 420,50, Bratoncih 78,50, Bukovnici 50,50, Črenšovcih 80, Dokležovju 36,25, Domanjševcih 32,50, F. kš. lincih 100, Filovcih 65, Gančanih 14,50, Gorici 117, Gradišču 24,50, Izakovcih 145, Križevcih 113, Krogu 235, Dolnji Lendavi 425,50, Lipi 138, Lipovcih 52, Martijancih 102, Melincih 103,25, Moravcih 37,75, Noršincih 50, Odrancih 158,25, Petancih 71,50, Petrovcih 225, Polani 20, Predanovcih i Veščici 89, Puconcih 104, Gornji Radgoni 340, Radmožancih 26,50, Rakičanu 112,75, Renkovcih 116,50, Sebeborcih 80, Sodišincih i M. Petrovcih 146, Tešanovcih 100, Tišini 122, Tropovcih 57,75, Turnišču 170,50, ostanek Silvestrovega večera v Dobrovniku 25. Vsem plemenitim darovateljem se pristrčno zahvaljuje in prosi za nadaljnjo naklonjenost odbor Dijaške kuhinje v M. Soboti. Rud. Pregelj zač. vodja gimnazije i tč. predsednik D. kuhinje.

V. katoličanskoga shoda.

III. Naše razmerje do pravoslavja.

V seji cerkveno — političnega odseka so bile sprejete sledeče resolucije:

1. Krepko bomo branili pravice katoličanske cerkvi, nego ogibali se bomo napadov na pravoslavje.

2. Naše ljudstvo bomo v miroljubnem duhu včili od verskih razločkov s tem, da bomo širili miselno verskoga pomirenja krščanskih narodov.

3. Želimo, da bi mogli vkupno s pravoslavljani državlani braniti vkupne navuke krščanske vere i poštenosti proti modernim brezverstvi i razširjajočoj se nepoštenosti.

4. Katoličanski shod pozavlja duhovnike i svetne šolane ljudi, naj študirajo vzhodno cerkveno pitanje; v te namen naj se snovejo posebnimi tečaji.

IV. Mednarodna dotikanja med katoličani.

1. Slovenci zbrani na V. katoličanskem shodi izjavljajo, da nemrejo pozabiti, ka se je zgodilo s slovenskim narodom pri sklenjavanji mirovnih pogodb; v tolažbo so njim le reči Benedikta XV., da „narodni ne muirajo.“

2. Znajoči to, da je deo našega naroda po sili odtrgani od nas, apelira katoličanski shod na katoličane tistih držav, šterim so naši bratje politično pridruženi, posebno na katoličane nemškoga i taljanskoga naroda, naj se z vsemi močmi potrudijo, da se našim bratom pripoznajo v verskom, narodnostnom i šolskom pogledi tiste pravice, štere uživljejo sami i da se ravna z njimi na način, ki odgovarja ne samo navukom krščanstva, nego tudi najpriprostejšim zahtevam pravičnosti.

3. Zato mora katoličanski shod z globokov bolečinov spreviditi, da so se proti Slovincem-katoličanom, šteri so prišli poleg mirovnihih pogodb v tuhiuske države, zvršila vnoqa dejanja krivice i da segajo te krivice celo v cerkev.

Javno imenuje katoličanski shod kak takšo krivico na priliko:

a) da se Slovincem jemljejo v cerkvi predge i pesmi v slovenskom jeziki.

b) Da slovenske duhovnike iz službe spravijo i preženejo, ar neso tam rojeni, čiravno že desetletja delajo med našim ljudstvom.

c) Da so slovenske kapucinare pregnali iz Gorice, kde so že stoletja služili v dušnom

pastirstvi na zadovoljnost slovenskoga i taljanskoga prebivalstva i so bili po svojoj aldovapunoj delavnosti i nepristranosti vseširoim priljubljeni.

Takše i spodobne krivice katoličanski shod tem bole obžaluje, ar lahko kvarno vplivajo na versko osvedočenje katoličanov.

V. Mirovno gibanje i papeštvo.

1. Katoličanski shod glasi z vsov krepkostjov, da ves nered med narodami izvira iz toga, da je v mednarodnom življenji stopo materialistični makiavelizem* na mesto krščanskih zapovidi i dužnosti, štere edino morejo dati trdni fundament za mirno i stalno vkupno življenje narodov.

2. Ar vala ista zapoved krščanske ljubezni za narode kak za posamične ljudi, zato katoličani želimo, da bi se po rečaji Benedikta XV. i Piusa XI. nastavila velka svetovna družina miru.

3. Kakti začetek takše mirovne zveze pozdravljamo Društvo narodov v Ženevi (Genf) i želimo, da se spopuni tak, ka bo v istini družba vsega človečanstva, štera bo pripoznavala nad seboim večne zapovidi bože.

4. Papeštvo kakti prva moralna moč sveta, štera je že skoz 1600 let mirovna glasiteljica tudi nekatoličanskim narodom, mora dobiti v Društvi narodov sebi prillično zastopstvo; ravno tak naj se jo pozove k vsem mednarodnim kongresom.

5. Ar je neodvisnost papova na hasek celomi sveti, želimo, da se rimsko pitanje** kem prle reši povolno i pravično v sporazumenji svete stolice.

*) Machiavelli-jov navuk, da se v politiki vse slobodno dela, tudi vmori nedužnoga, samo da se posreči.

** Rimsko pitanje obstoji v tom, da se oslobodi papo, šteri so v Vatikanu tak kak v zavzetništvu, ar so njim vse drugo v krej vzeli.

Gospodarstvo.

Globoko obdelavanje ali oranje zemlje.

Število prebivalstva na zemlji se neprestano vnoži, površina zemlje pa ostane vsikdar edna i ista. Zato se more vsikdar bole zemlja hasniti, da nam da vekše dohodke. I to posebno pri našoj zemlji, štera je po stoletnom pridelavanji poljskih sadov že opešala.

Zemljo pomoremo z gnojenjom, ali kde je to mogoče, poleg gnojenja tudi z globokim obdelavanjom.

Pri globokom obdelavanji spravimo spodnje še neizčrpane tak rodovitne plasti zemlje na površje, da jih rastline lahko hranijo, se zna, da se moremo pred vsakokratnim globokim obdelavanjom prle osvedočiti od kakovosti t. j. od dobrote spodnjih zemeljskih plasti, predno se odločimo za to delo. Zgodilo bi se lejko, da bi si s tem več škodili nego hasnili. Razumljivo je, da bomo spustili globoko obdelavanje tam, kde se nahaja v spodnjih plasteh prod (šoder) ali čista nerodovitna zemlja. Nasprotno pa bomo včnoli to tam, kde so spodnje plasti na hranilnih snovah bogate kak n. pr. naplavljena zemlja i dr.

V globokoj zemlji se bodo korenine rastlin boljše razvijale, ka bo melo za posledico, da se bo tudi nadzemeljski deo rastline bole razvio i rodio več sada. Posebne važnosti je globoko obdelavanje zemlje v sušnih letaj; te so korenine v globočini pred sušavov bole občuvane, medtem kada se v plitvoj zemlji največkrat posušijo.

Globoko obdelavanje zemlje je velike vrednosti, posebno na bregaj suših ino sunčnij legaj, nej pa pripročljivo v močvarnih nizkih ino zaprtih legaj i močvarnoj zemlji. V dničnoj, močvarnoj, težkoj zemlji bi prišle korenine pregloboko v zemljo, kde bi ne mele zadosta zraka ino bi zavolo toga začele gniliti. V nižavaj ino močnoj zemlji je zato globoko obdelavanje lejko naravnost škodljivo, če ne moremo zemlje prle dobro izsušiti. (Dale.)

Cene silja doma.

Pšenica	100 kg.	K. 1000—1200—
Žito	" "	" 1000—
Ječmen	" "	" 900—
Oves	" "	" 900—
Kukorica	" "	" 1000—

Cene živine.

Govedina	1 kg.	K. 100—
Teletina	" "	" 120—
Svinjsko meso	" "	" 100—
Mast	" "	" 180—
Slanina	" "	" 160—

Zagrebečka borza

dne 1. februara 1924.

Amerikanski dolar 1 dolar	K 338—
Austrijska krona 100 K	K 48,50
Čeho-Slov. krona 1 K	K 10.—
20 kronski zlat	K 1280—
Francoski franc 1 frank	K 16,20
Madjar. K 100 (nova em.)	K 1.—
Švic. fran. 1 fr.	K 60,20
Talijanske lire 1 lira	K 15,20

Zürich:

Dinar 100 Din. Sv. frcs 660

Pošta.

Majcan J. Rankovci. M. Listi do hodili kak je bilo i je naznanjeno. V. N. M. Sobota. „Kaj je Mura šepetala“—ne je od Miroslava. Vsem. Novine kak smo pisali, stavimo vsem, ki meseca januaara bar polovico naročnine ne plačajo. To se ne tiče širitelov i tistih, ki nam vsako leto redno plačajo. Te i sirote radi počakamo. Š. J. Kūpšinci. Ne mogoče. Tak bi več dela bilo i bi se pali podragšale. H. P. Bratonci. Iz srca radi bi spunili vašo želo, ali ne poznamo pravil vašega društva. Ne vemo, ka šče društvo dosegnoti. To smo vam že itak povedali. — Bodi pa tudi jasno povedano, ka ki tisto leto vūpa obhajati oslobodjenja spomin, gda so naši slovenski bratje po krivdi zdajšnjega režima zročeni vu narodno smrt, ki se te vūpa veseliti, gda vsi pravi Slovenci jočejo, tisti nema ni pameti ni srca. Odložite slavnost. Būček E. Sotina. Izročili vašo tožbo. A. Škerget. Sp Senarsko. Dajte nam glas, štere Novine vam falijo i šteri Marijin List, ka vam jiva določljemo. Jerič I. Hrastje. Magdič so plačali za vas 25 Din., tak ste nam samo 5 Din., šče dužni na to leto. I. Lūk. Domajinci. Dozdaj ešče nemo dobili naročnine.

Sčista novi umetni mlin

na Muri v Gornjoj Radgoni se včasi oda i ma: 3 pare valikov, 1 par kamienja, 3 cilindre, mašin za pucanje grisa, mašin za pucanje zrnja, mašin za prosó i druge k tomí spadajoče stvari.

Mlin je na bregi i ma vsikdar zadosta vode obila dela i nosi več kak edna kmetija. Poleg je zidana hiša, velke grede, njiva po dogovori. Dva tretjiva tala mlina koštata 1 milijon 250 jezero kron, hiža pa 450 jezero kron.

Natačnejša pojasnila da

ALOJZ HIBLER, G. RADGONA.

Velika prostorna zidana

HÜTA

z črepom po krita v dobrom stani se oda pri posestnici

Ivani Horvatič pri sv. Križi

pri Lotmerki po primernoj ceni, tudi več kišt za belice je tam za dobiti.

Oda se v Dolnjoj Lendavi

hrastov les

stoječi i posekani. Natačnejša pojasnila se dobijo v tiskani

g. E. Balkanji v Dolnjoj Lendavi.

SLOVENSKA BANKA

podružnica Dolnja Lendava

plača najbolje

dolarje in zlate peneze.

Podpirajte **NOVINE!**